

Koruza iz Trsta, Anton Kolarič iz Ptuja, Ivan Kusel iz St. Janža na Dolenjskem, Franc Ivanuš iz Formina pri Ptuj, Anton Vivot iz Slovenjgradca, Andrej Šepetauc iz Spilfeda in Franc Breznik od Sv. Ane na Krembergu.

Slovenski topničarji ob goriskem območju.

Piša se nam: Že v začetku mesca svedčana smo prišli sem ter smo se globoko zakopali z našimi težkimi topovi, kateri so naravnost najhujši strah tem zavrtnim, zagrizenim sovražnikom. Ko so pa slutili, kaj se pripravljajo in odkod prihaja ta grozota, so nas kmalu ovolali in pošiljali pozdrave vsakovrstnega kalibra v podobi granat in šrapnelov, včasih tako, da se je kar solnce stemnilo. Ker pa Slovencu korajža tako zlahka ne upade, smo tudi mi prav krepko odgovarjali ter prav urno v zahvalo pošiljali tem požrešnim Lahom tečno polento.

Sovražni izstrelki nam napravijo le malo škode. Prepričani smo, da nas varuje neka nadnaravna moč, ker nima nasprotnikovo orožje na nobeni strani nikakega uspeha. Zatorej se moramo zahvaliti Vsemogočnemu za srečo, da smo še vsi zdravi, kar nas je pri naši stotniji. Res, mnogo smo izkusili in pretrpeli mraza in drugih vsakovrstnih nadlog. Vendar pa še smo kljub vsem težavam in nadlogam prav dobre volje, uganjamo vsakovrstne burke in si zapojejo prav po domače kako slovensko pesem, posebno pa: „Slovenski fantje, saj smo mi!“

Tukaj imamo zelo prijetno vreme in tudi tige so že zrele. Od tukaj imamo najbližja pot do lepih Benetk, kamor še mislimo pred koncem vojske priti k italijanski kraljici na gostijo.

Pošiljamo najpriskrnejše pozdrave in želimo zdrave in srečne binkoštno praznike vsem bralcem, starišem, bratom in sestram, prijateljem, prijateljicam ter vsem znancem in znankam več slovenskih trdnjaviških topničarjev od c. in kr. 15 cm težke ruske baterije štev. 1: Josip Vrabl iz Rumeča pri Vel. Nedelji, Mat. Pokrivač iz Hermancev pri Sv. Miklavžu, Rom. Sagaj iz Zerovineh pri Svetinjah, Lud. Kociper iz Ljutomer, Anton Tersavec od St. Ilje v Slov. gor., Franc Praprotnik od Sv. Andraža pri Velenju, Alojz in Josip Kranjc od Sv. Petra pri Mariboru, Ciril Pečovnik od Sv. Duha na Ostrem Vrhu, Franc Zorec iz Stareceste pri Ljutomeru.

Naše ladje proti Italijanom.

Dne 24. maja je skupina naših povodnih letal obstreljevala mesto Bari in napravila na tamošnjih vojaških in javnih poslopih veliko škodo. V mestu so se ravno pripravljali na slavo povodom obletnice vojne napovedi. Mesto je bilo okrašeno z zastavami in zelenjem. Radi nenadnega obiska naših zračnih ladij pa so seveda vse slavnosti izostale. Dne 25. maja je večje število naših letalcev zopet metalo bombe na kolodvore v gornjeitalijanskih mestih in je tako napravilo v železniškem prometu veliko zmešnjavo. Isti dan je vrzel sovražni zrakoplov veliko bombo na Trst, ki pa ni napravila nobene škode. Dne 23. maja je naš podmorski čoln obstreljeval plavže pri Porto Ferrajo na otoku Elba. Obenem je potopil podmorski čoln tudi italijanski parnik „Vašington.“ V Sredozemskem morju sta bila pred dnevi potopljena še 2 druga italijanska parnika, ki sta vozila blago iz Amerike.

Druga bojišča.

Rusko bojišče. Niti z bojišča, niti iz notranjosti Rusije ni posebnih poročil. Le na besarabski meji je ruska infanterija bolj živahna v podzemskem boju, t. j. z razstreljevanjem strelskih jarkov. Car se je baje zadnji čas mudil v Odesi, da je inšpiciral čete, ki odkorakajo na kavkaško bojišče. Na italijanska in francoska očitavanja, da so Rusi na bojišču sedaj čisto mirni, ko so Lah in Francozi v hudi stiski, odgovarjajo ruski listi, da se njih armada ni pripravljena za novo ofenzivo.

Francosko bojišče. Francozi odvrčajo hla nemško napadanje na Verdun z armado, ki šteje nad 1.000.000 mož. Na Verdun bluje ogenj čez 3000 topov. Ker morajo Francozi storiti vse, da jim Nemci pri Verdunu ne prederajo njihovih čet, zato so morali Angleži zopet prevzeti del dosedaj francoske fronte. Francija je izgubila pri Verdunu v dosedanjem trimesečnem obleganju 350 štirijaških kilometrov, približno toliko, kolikor smo mi že prvi teden naše ofenzive odvzeli Lahom.

Turška bojišča. Enver-paša je obiskal Bagdad. Listi pišejo, da je rusko prodiranje proti Bagdadu v Mezopotamiji ustavljeno. Nad Galipoljem se pogosto krožijo sovražni letalci. Iz Kavkaza in od Sueškega prekopa nobenih posebnih poročil.

Pred Solunom.

Pred Solunom so se razvili boji med bolgarsko-avstrijskimi četami ter Angleži in Francozi. Največ se vrše artilerijski boji ob Vardarju na fronti Dojran — Gevgjeli in severozahodno od Soluna ob reki Strumi, kjer so Bolgari že prodrli precej daleč na grško

ozemlje. Bolgari so zavzeli prelaza Rupel (severozahodno od Soluna) in Dragotin, vasi Vetrina in Spatovo ter most pri Demirhisarju. Grki izpraznjujejo kraje severno od Drame in Kavale. Ali bodo Bolgari pričeli z ofenzivo, ali se bodo samo branili, še ni gotovo.

Nova balkanska zveza.

Bolgarski listi poročajo o zblizanju med Bolgarijo, Grčijo in Rumunijo. Ni izključeno, da se med temi tremi državami osnuje nova balkanska zveza.

Rumunija in Rusija.

Rusija ne zaupa več Rumuniji, kajti celo mejo proti Rumuniji je začela skrbno utrjevati. V Rumuniji vzbuja to veliko pozornost.

Glasovi o miru.

Francoski ministrski predsednik Briand je v vojnem odseku gosposke (senatne) zbornice na Clemenceauovo vprašanje odgovoril, da se bodo najpozneje koncem junija zbrali zastopniki četverstrazuma in pretresovali vprašanje, ali je vojni položaj že ugoden, da se začne govoriti o miru.

Nemški list „Lokalanzeiger“ meni, da bo četverstrazuporazum še letošnje poletje zdražal, ker upa, da se bo morala Nemčija zaradi pomanjkanja živil kmalu udati. V jeseni, ko bo uvidel, da je njegov up splaval po vodi, bo četverstrazuporazum zrel za mirovna pogajanja.

Ameriški listi prinašajo dolgovorne članke iz Dunaja iz Berlina o mirovnih možnostih. Ko razkladajo mirovne pogoje, priznavajo, da so naši in nemški pogoji še sicer nekoliko nejasni, vendar zmeraj. Listi pravijo, da se ustvarja za mir ugodno razpoloženje.

Madžarski „Az Est“ izve, da bi bila Anglija pripravljena, da se takoj sklene mir, a vojni položaj njenih zaveznic je tako neugoden, da se ne more misliti na mir.

Na Angleškem pobirajo pristaši neodvisne delavske stranke podpise za poslanico, katero mislijo poslati vladi s prošnjo, da se začne ob prvi priložnosti pogajati za mir.

Po celi Švici se bodo prihodnje dni pobirali podpisi za prošnjo, ki se bo izročila vladi. V prošnji bo, da se naj naredi poizkus, ali bi se še ne dal skleniti mir.

Predsednik Severnoameriških držav Wilson je dne 27. t. m. zopet govoril in sicer v Vašingtonu ter naznanil, da bo vlada delala na to, da se poravnava spore med sovražniki.

Slovenske žrtve za domovino.

— Franc Cater. Iz Gomilškega se nam poroča: V času, ko se je naša vas zbudila k novemu življenju, je legel k večnemu počitku tvoj sin-ljubljenec, kadet Franc Cater. Prijatelj mi piše: „2. maja mi je Cater naročil, naj Te pozdravim, a danes leži siromak mrtev v gozdu na pokopališču. Šel sem gor, da ga vidim zadnjikrat. Padel je v noči od 3. na 4. maja, zadet od mine.“ Dragi France! Kako je zaplakala Tvoja mati, kako je zakrvavelo njeno srce, ko se je prikradla ta kruta vest v njeno osamljeno in tiho hišico! S Teboj so padli v grob vsi njeni upi, vse njene nade, ostala je sama v tej solzni dolini. Brez križa je Tvoj grob in brez solza in brez zvonov. Vi oblaki, ki boste plavali nad njegovo gomilo, porosite in poškopite jo Vi namesto materinih in prijateljskih solz! Tako spavaš sedaj kot padli junak, daleč od nas, daleč od src, ki so te tako ljubila. Spavaj mirno in sanjaj o enkratnem svidenju nad zvezdami pri nebeškem Očetu!

— Janez Gorican. Dne 22. maja je prišlo prežalostno poročilo, da je dne 20. maja v bolnišnici v Tridenu po kratki in mučni bolezni umrl vojak Jan. Gorican, star 23 let, doma iz Hotinjevasi pri Slivnici. Prehladil se je bil tako močno, da mu ni bilo več pomagati. Naj mu bo tuja zemlja lahka! Trije njegovi bratje so na fronti, eden pa že leto dni v ruskem ujetništvu.

— Stefan Močnik. Planica pri Framu: Ze zopet je vojska zahtevala žrtev iz našega kraja. Umrl je naš dober sosed Stefan Močnik, p. d. Sir, posestnik na Planici. Bil je do letošnje spomladi v Polji, potem pa je bil prestavljen na Tirolsko. V Polji razbeljeno pečevo, zgoraj pa na metre snega in mrzla burja! Najbrž je vsled te spremembe dne 6. maja podlegel zavrtni bolezni malariji. Pokopan je naš dragi Stefan na pokopališču Sv. Roka v vasi Pejo na Tirolskem. Naj v miru počiva v tuji zemlji!

— Mihael Perger, p. d. Drčov, iz Preserij pri Braslovčah. Služil je pri 20 lovskem bataljonu. Mesca decembra 1914 je v Karpatih kot ranjen prišel v rusko ujetništvo. Te dni smo dobili žalostno poročilo, da je sin Miha kot ujetnik izdihnil svojo dušo v daljni tujini. Bodi mu v daljavi zemljica lahka!

— Franc Purgaj in Franc Korošec. France Purgaj, 28 let starega viničarja v Trčovi pri Sv. Petru niže Maribora, poprej pa dolgo let hlapec pri g. Muršecu, je na cesarjev rojstni dan, dne 18. avgusta 1915, na ruskem bojišču pri Radzimu v lublinski guberniji, zadela v trebuli sovražna krogla. Prenesli so ga v bolnišnico v Radzim, kjer je sviden s sv. zakramenti junaške smrti umrl že dne 19. avgusta ter je tam na katoliškem pokopališču pokopan. Za njim žaluje žena s tremi majhnimi otroci. — Franc Korošec iz Metave, 30 let star, tesarski pomočnik, je moral takoj ob začetku mobilizacije kot rezervist na vojsko. Zapustil je na smrt bolno ženo, ki je kmalu na to umrla in mu zapustila tri nedorasle otroke. Bil je v vojski v Srbiji, Črnigori in naposled v Voliniji, kjer je dne 27. marca 1916 v Kowelu na pegasti mrzlici umrl in je pokopan na tamošnjem vojaškem pokopališču. Bodi jima lahka daljna in tuja zemljica!

— Janez in Martin Rampre, Franc Fideršek in Matija Kores. Iz Zetala nam poroča prijatelj: Na polju slave sta padla Janez in Martin Rampre iz Črmožiš, brata č. g. kaplana v Sevnici. Padel je tudi Franc Fideršek iz Ceroveca in Matija Kores iz Donačke gore. France je bil dober pevec in izhoren šalivec. Svetila vsem večna luč!

— Andrej Rudolf. Z bojišča se nam dne 23. p. m. poroča: Danes popoldan je prihrula nevihta čez nas; parkrat je zabiskalo, zagrmelo in treščilo v drevo, pod katerim so imeli svoj šotor Andrej Rudolf iz Črešnjevške župnije in drugi tovariši. Rudolf je bil takoj mrtev, dočim sta bila druga samo ranjena in omamljena. Ranjene so spravili na sanitetno postajo in odtod v bolnišnico. Rudolfa smo pa položili k večnemu počitku v tujo laško zemljo. Ob odprtem grobu mu je naš gospod poročnik govoril ganljive besede v slovo: Naj bo slovenskemu junaku lahka tuja laška zemlja! — Vsem v premilo slovensko domovino pošiljajo priskrjene pozdrave fantje od 13. stotnije 47. pešpolka: Janez Granda, desetnik, in tovariši.

Razne novice.

* Sveta birma v Saleški dolini. V sredo, dne 31. maja, so odpotovali naš premilostljivi nadpastir v Saleško dolino, kjer se bo vršilo birmovanje in škofijsko obiskovanje v Skalah, dne 1., pri Sv. Martinu blizu Velenja dne 3., v Sošanju dne 4. in pri Sv. Ilju blizu Velenja dne 5. junija t. l. — V Skalah bodo prevzvišeni gospod knezoškof posvetili novi glavni altar župnijske cerkve, pri Sv. Ilju pa bodo blagoslovili prenovljeni zvonik.

* Slovenska procesija se je obhajala preteklo nedeljo v mariborski stolni cerkvi. Po šmarnicah č. g. patra Fröhliche je bil po Stolnem trgu obhod, katerega se je udeležila ogromna množica ljudstva, posebno obilno število tudi vojaštva. Po obhodu, kojega so vodili prevzvišeni gospod knezoškof, so bile pred Najsvetejšim molitve za zmago in mir. Ob sklepu so imeli še gospod nadpastir ganljiv govor o snovi: Marija je bila vedno zaščitnica Avstrije.

Nov slovenski vojni kurat. Č. g. Alojzij Rezman, katehet na mariborski deški soli, je imenovan za vojnega kurata.

Prošnje za vojaške dopuste. Občinam se je po okrajnih glavarstvih naznanilo, da se odslej naprej prošnje za vojaške dopuste ne smejo več vlagati potom občin pri raznih ministrstvih ali vojaških (zbornih) poveljstvih, semveč samo in edino pri raportu. Vojak naj kratkoma svojo prošnjo ali prošnjo svojcev predloži pri vojaškem raportu svojemu pristojnemu poveljniku.

Dopusti za vojaško službo nesposobnih vojakov. Vojno ministristvo je izdalo odredbo, ki določa, da dobe vojaki rekonvalescentnih oddelkov, t. j. oddelkov, ki se zdravijo in ki niso sposobni za nobeno vojaško službo, torej tudi ne za pomožno službo ali od katerih ni pričakovati, da bi v teku treh mesecev toliko okrevali, da bi bili zopet sposobni za vojaško službo, dopust, katerega določijo vojaški zdravnik dotičnega rekonvalescentnega oddelka.

* Iskanje pogrešanih vojakov. Na Dunaju je družba Rudečega križa ustanovila posredovalnico, ki ima nalogo, da išče pogrešane vojake, kateri so se na vojni izgubili in o katerih manjka vsaka sled. Posredovalnica izdaja poseben list, v katerem so navedena imena in drugi natančni podatki (tudi slika) pogrešanega. List se tiska v 18.000 izvodih in se pošilja na bojišče, v bolnišnice, v ujetniške taborne itd. Na ta način se je že v mnogih slučajih izvedelo za pogrešane. Uradu za iskanje pogrešancev poveljuje stotnik, v uradu so nastavljene vojaške osebe. Naslov je: „Kriegsauskunftsstelle des Roten Kreuzes, Dunaj, I, Stock-im-Eisen-Platz 3.“ Dobro je, ako se pošljejo temu uradu natančni podatki pogrešanega: starost, kraj rojstva, pristojnost, polk, stotnija, pri kateri je služil, čas, od kdaj se pogreša, kje se je bojeval itd. Pošlje se naj tudi slika, če je mogoče pri rokah.

Pomožni odbori. Žene in svojci vpoklicanih, ki ali celo ne dobijo podpore, ali pa premalo, naj se obračajo na okrajne pomožne odbore, ki so ustanovljeni pri vsaki okrajni sodniji. Mariborski deželni sodni svetnik g. Stergar nam naznanja, da

on kot predsednik mariborskega okrajnega pomožnega odbora posluje samo za mariborski sodni okraj in ne za celi Slov. Stajer. Svojci v podobnih, ki na svoje ponovne prošnje in vloge za podpore od vzdrževalnih komisij niso dobili nobenega odgovora, ali se jim je prošnja neopravičeno odbila, naj se obrnejo s posebno, dobro utemeljeno vlogo na pomožni odbor pri c. k. namestniku v Gradcu (Wirtschaftliches Landeshilfsbüro der k. k. Statthalterei Graz).

*** Oddaja zvonov vojaški upravi.** Nižjeavstrijsko cesarsko namestništvo je obvestilo dunajski knezadškofski ordinariat, da so sedaj že izgotovljeni seznam cerkvenih zvonov ter da se bo moglo pričeti v najkrajšem času z oddajo zvonov vojaški upravi. Zvonovi se sicer ne bodo rekvirirali na podlagi zakonov o vojnih dajatah, toda oddati se jih bo moralo proti odškodnini potom dogovora. Vojaško poveljstvo bo poverilo kakemu častniku ali črnovojniškemu inženirju nalogo glede oddaje in prevzetja cerkvenih zvonov. Pri oddaji zvonov se bo moral sestaviti zapisnik, v katerem bo moralo biti zabilježeno ime in kraj dotične cerkve, število oddanih zvonov, teža zvonov ter enotna cena 4 K za vsak kilogram, kakor tudi ime dotične vojaške oblasti, ki bo nakazala odškodnino za oddane zvonove dotičnemu župnemu uradu. Delo, stroške in odvajanje zvonov bo oskrbel vojaška uprava. Zvonovi, vlti pred letom 1800, so izključeni od oddaje. Vsaki cerkvi se mora pustiti eno tretjino celokupne teže vseh zvonov, dve tretjini teže vseh zvonov se bosta pa morali oddati. Glede zvonov, ki se jih bo pustilo cerkvi, se bo moralo gledati na to, da bo zvonjenje s temi zvonovi ubrano.

*** Infanterist podpisal poldrugi milijon vojnege posojila.** Stotnik nekega ogrskega bataljona je izdal poziv na moštvo, da se udeleži podpisovanja za četrti vojni posojilo. Kot prvi se je oglašil prostak, ki je bil še le pred nedavno poklican v vojsko. Na stotnikovo vprašanje, koliko bo podpisal vojnege posojila, je rekel prostak, da 1½ milijona kron. Stotnik je vojaka začuden pogledal, toda takoj se je tlognalo, da je prostak Jožef Rojnik ogrski veletržec s svinjami, ki si je napravil v sedanji vojski več milijonov dobička.

*** Kdo je vsled vojske poškodovan?** Vojno ministrstvo je izdalo odlok, kako se naj razlaga pojem: „v vojni poškodovan.“ Ta odlok pravi, da se prišteva med vojne poškodovance v smislu ministrskega odloka vse tiste, ki aktivni vojaški službi vpoklicane osebe, ki so se tekom svojega vojaškega službovanja v sedanji vojski tako poškodovali ali tako oboleli, da je njih pridobitna zmožnost (zmožnost za delo) zmanjšana. To velja tudi za tiste, katerim se je bolezen, ki so jo imeli že pred vojsko, v vojski še poslabšala. Enako kot z vojaškimi osebami, ki so v aktivni vojaški službi, se mora v tem oziru postopati tudi z osebami, ki so bile vpoklicane v vojno-dajatveno službo, to so n. pr. civilni vojaški delavci, ki so bili pri svojem delu, namenjenem za vojne svrhe, poškodovani, ali pa so si nakopali pri svojem službovanju ali delu kakšno bolezen, po kateri se je njih pridobitna zmožnost zmanjšala.

*** Štiri bratje pridejo isti dan na dopust.** Iz Merana na Tirolskem poročajo: Kaj vse se pripeti v sedanji svetovni vojski, kaže dogodek, ki je res prav izredno zanimiv. V bližini Merana je kraj Eppan. Ondotni knjigovez Jaitner je poslal na vojsko štiri sinove. Ti sinovi so došli z bojišča na dopust isti dan in skoraj vsi ob isti uri, ne da bi bili drug za drugega kaj vedeli. Ta skupni dohod sinov na dom očetov je tem bolj zagoneten, ker so stariši enega izmed njih že objokovali kot mrtvega, kajti skoraj eno leto ni bilo o njem nikakega obvestila; od drugega sina je prišla pa zadnja dopisnica lausko spomlad z ruskega ujetništva. Ta je iz ujetništva pobegnil in prišel na dom po naravnost neznosnih težavah. Zdaj so se vsi štirje podali zopet na svoja mesta in sicer še isti dan: Eden je šel na fronto ob Dnjestrju, drugi na Rusko-Poljsko, tretji v Srbijo, četrti pa k Soči.

*** Topničarji na zasneženih planinah.** Z italijanske fronte se nam piše: Srčne pozdrave z visokih še zmrzaj zasneženih planin, pošiljamo vsem čitateljem Slovenskega Gospodarja fantje težke motor-baterije. Po dolinah se že kažejo znaki pomladi in okoli nas se je povsod dosti snega. Težko nam je in vsi željno pričakujemo, da bi kmalu prišel ljubi mir in bi se zopet vrili v našo zleto Stajersko. Topničarji: Jakob Zajko od Sv. Ruperta v Slov. gor., Janez Oprešnik iz Vitanja, Lovro Kukovec od Sv. Antona v Slov. gor., Jakob Potočnik iz Ljutomera, Vinko Cizej iz Braslovc in Franc Korošec iz Podgorja pri Slov. Gradcu.

*** Kosci, kje ste?** Slovenska mladenka iz Št. Lovrenca v Slov. gor. nam piše: Spet se je približal čas košnje, čas moskega dela in Vas dragi fantje in možje še od nikoder ni, da bi nam pomagali pri tem težavnem delu. Vedno še se bojujete za našo ljubo domovino. V imenu deklet in žen Vam izrekam zahvalo za Vašo stanovitnost in hrabrost in Vam pošiljam iskrene pozdrave. Posebno nam bodite pozdravljeni slovenski vojaki na tirolski fronti. Zaupajte vedno le na Boga in Ma-

rijo Devico, ki je strla kačjo glavo. Marija bo izprosil pri Bogu, da bo sovražnik kmalu premagan. Mi se doma tudi vojskujemo in sicer tako, da s potrpežljivostjo opravljamo težka dela, se Vas spominjamo v molitvi in pri sv. maši. Vojskujte se z božjo pomočjo. Vse za vero dom cesarja in našo ljubo domovino! Na veselo svidenje vsem! Bog z Vami!

*** Kako sem pekel v Srbiji petelina.** Slovenski vojak nam piše: Bilo je minulega leta mesca oktobra, ko smo vnovič napadli Srbijo in smo urno šli skozi Belgrad in prodirali proti vasi pri Belem Gilu. Ondi se za malo časa ustavimo, ker je sovražnik zbežal. Izdano je bilo povelje, da si vojaki kaj jedil pripravimo. Ker je bilo dosti kokoši, sem tudi jaz hitel v neki hlev. Ko zapazim 8 komadov perotnine, sežem po mlademu petelinu. Mislim si: to bo hitro, ker je živalca mlada. Ker vojaki navadno nimamo žepnih nožev, sem petelina kar zadavil in nesel v kuhinjo kjer sem zakuril in spuščal slanino. Tudi čebulja sem djal zraven da je kaj lepo dšalo. Nato hitim petelinčka skubiti. Stavl sem velik up v to delo. Ha, bo to dobra menaza! Poslušajte, kaj se mi je prigodilo. Petelin je že bil do gola oskubljen. Mislim sem: Kmalu boš zadisal. Položim ga na tla, da zmešam slanino, ki se je že žgala. Tedaj se zbudi petelin in jo urnih krač pobrše čez prag, jaz pa za njim. Letela sva v kup drv, a se mi je korajžno skril. O, joj! Ravno v tistem kupu so bili drugi petelinčki. Čop po drugem. Bodalo ven, pa glavo proč! Ti boš pa moj! Ko pridem k ognju, zapazim, da mi je slanina zgorela. Zopet druga nesreča! Pri vsem tem pa je že bilo dano povelje: Naprej! A petelina sem si vendar spekel. Za nekaj časa je bila srbska stvarca pečena in z mojim prijateljem Štefane Antonom sva si počeno postregla. A v spomin mi je dostokrat prisel tisti oskubljeni petelin. Smilil se mi je tudi, ker se je že blizala zima. Oh, koliko boš prestal mraza, če te ne bo rešil za menoj prihajajoči vojak. — Pozdravljam vse bralce Slovenskega Gospodarja Vaš naročnik in pošestnik na Planini Ivan Gričnik sedaj tukaj na fronti pri 87. pešpolku 4. bataljon oddelek strojnih pušk št. 2, etapna pošta št. 190.

*** Slovenski prestovoljni strelci pozdravljajo.** Iz južnega bojišča se nam piše: Vsi slovenski fantje iz mariborske in ptujske okolice Vam poročajo to-le: Nahajamo se že nekaj mesev na južnem bojišču prostovoljni strelci. Vedno so topli in veseli dnevi, mnogokrat pozdravljamo polentaria z našimi svinčeni krogli. Včasih nas je grdo napadal, a mi hrabri slovenski fantje smo ga vsakokrat urno odbili. Mnogo pozdravov Vam pošiljamo vsi slovenski fantje: Poddesetnik Hadolin Jožef, Ivan Lovrec, Franc Peljak, Konrad Hraš, Janez Potočnik, Jakob Kump, K. Turk, Martin Ozmeč, Alojz Cesnik, Ed. Suintner, Karl Gauper.

*** Mrtvi se oglašajo.** Iz Stranic pri Konjicah se nam piše: Adamič Franc od 26. domobranskega polka, rojen na Stranicah, ni pisal od avgusta leta 1914. Vsi smo že mislili, da je do tisti davno mrtev, in tudi njegovi tovariši, kateri so prišli na dopust, so pravili, kako je še zavpil, ko ga je krogla zadela, pa glejte! Kar naenkrat pride na občino, da je Adamič ujet v kraju Uglič Gono Jaroslavl na Ruskem in da je še zdrav. Veselja vam ne morem popisati, ko smo zvedli to novico. Tisti, kateri iščete svoje moze, sinove ali brate in mislite, da jih ni več med živimi, bodite potolaženi, tudi vi boste mogoče kar naenkrat dobili poročilo, kje da so. — Iz ruskega ujetništva se je oglašil Jožef Krajin, kateri je služil pri 87. pešpolki kot desetnik. Doma je bil pri Sv. Petru pri Radgoni, pristojen pa v Črešnjevce. Pisal je zadnjokrat dne 7. decembra 1914. Bil je ujet dne 28. decembra tistega leta, torej sedaj že 17 mesev ni bilo glasu o njem. Ker so bila vsa poizvedovanja zaman, smo ga že šteli za mrtvega. In sedaj je pisal starišem ljubeznivo pismo. Njegov naslov je: Trojski Lager pri Taškentu, Ruska Azija.

*** Kdo kaj ve?** Pogreša se Matija Fekonja, doma iz Ilovec pri Sv. Miklavžu pri Ormožu. Služil je pri domobranskem pešpolku št. 26, 3. stotnija, vojna pošta 48. Odgovora prosi njegova žena Alojzija Fekonja v Ilovcu, pošta Sv. Miklavž pri Ormožu.

*** Železnica Konjice—Zreče.** Poganjanja za gradnjo železnice Konjice—Zreče so v lepem toku; najbrž bodo uspešno izpadla. Nato se bode takoj pričelo z graditvijo. Ta prog, podaljšana od Konjice do Zreče, ima precejšnjega gospodarskega pomena, ker se pomakne železniški tir precej v pod-

nožje Pohorja, kar je za lesno trgovino velikega pomena.

Cene za tobak in pošto se zvišajo. Iz Dunaja se poroča, da bodo v najkrajšem času zvišali cene za tobak, nadalje bodo tudi zvišali razne poštnice in brzojavne pristojbine. Pristojbine za dopisnice se zvišajo od 5 na 8 vin, porto za pisma od 10 na 15 vin, in pri brzojavah se zviša za besedo za 2 vin.

Rekviriranje kmečkih vozov. Mariborsko okrajno glavarstvo je te dni ekspresno naročilo občinam župnije Št. Ilj v Slov. gor., da morajo posestniki na podlagi odredbe vojaškega poveljstva v smislu vojnodajatvenega zakona dne 2. junija pripeljati svoje kmečke vozove v Št. Ilj na prostor pri cerkvi, kjer se bo vršilo prebiranje vozov za vojne svrhe. Sposobni vozovi se bodo takoj odvzeli in plačali.

Širokost in prostost občinskih cest. Mariborski okrajni odbor je naročil podrejenim občinam, da se mora drevje in grmičevje ob občinskih cestah tako odstraniti, da bo štiri metre na vsak stran ceste prosto vsakega drevja in grmičevja. Do konca jeseni se mora tudi sadno drevje odstraniti. Kdor se temu ne pokori, lahko zapade občutni kazni. Prizivi proti tej naredbi se pošiljajo deželnemu odboru.

Zasega krompirja je v mariborskem glavarstvu odpravljena. Cesarska namestnija je preklicala zasego krompirja v mariborskem glavarstvu na korist mesta Maribor. Odslej je torej promel s krompirjem v vseh občinah mariborskega okrajnega glavarstva prost.

*** Najvišje cene za žito.** Madžarski list „Az Est“ izve, da bo vlada najvišje cene za novo žito zvišala za 10 do 15 odstotkov.

Najvišje cene za drobovino odpravljene. Stajersko cesarsko namestništvo je razveljavilo cene, ki so bile dosedaj določene za drobovino zaklanih živali in sicer zato, ker cene za meso in živino vedno bolj naraščajo in niso stalne. Kakor hitro pa bodo postale cene za živino nekoliko bolj stalne, bo stajersko cesarsko namestništvo zopet določilo najvišje cene za drobovino zaklanih živali.

Nadomestilo za žveplovo moko. Ker bode letos silno malo žveplove moke za zatiranje trsne plesnobe, oziroma je morda sploh ne bo dobiti, zato je važno, da vinogradniki pravočasno poskrbe za kako nadomestilo. Med mnogimi sredstvi, ki so nadomestilo za žveplovo moko, se je doslej najboljše otmesel kalijev hipermanganat, ki hitro učinkuje in to ne le proti plesnobi, ampak tudi proti gnilobi grozdja. S kalijevim hipermanganatom se trte škrope in sicer se v zame na 100 litrov vode 10 dkg kalijevega hipermanganata in 2—3 kg finega, mastnega, ugašenega apna. Kalijev hipermanganat se dobi v vsaki množini pri c. kr. Kmetijski družbi kranjski v Ljubljani. Natančno navodilo, kako se je posluževati kalijevega hipermanganata, se nahaja v spisu „Bolezni na grozdju“, ki se dobi pri Kmetijski družbi kranjski za 10 vin., ali po pošti za 15 vin. ter je denar za ta spis v znakmah naprej poslati.

Koliko jajc se sme shraniti? S cesarsko naredbo z dne 20. maja se je glede trgovine z jajci izdalo novo določilo. Odredba pravi: „Kdor ima več kot 1 zaboj (= 1440 jajc) svežih ali drugih za shranbo pripravljenih jajc v svoji zalogi, mora isto najpozneje do dne 1. junija 1916 naznaniti okrajni politični oblasti. Od tega časa naprej pa mora isti oblasti vsakega 1. in 15. v mesecu naznaniti tisto množino jajc, ki prekoračijo gorej omejeno število. Politične okrajne oblasti morajo došla naznanila predložiti deželni politični oblasti. Iz te odredbe sledi, da hoče politična oblast preprečiti, da bi si nekateri nakupili velike množine jajc, drugi pa bi zopet trpeli pomanjkanje.

*** Hmelj.** Tudi v pretekli dobi je bilo popraševanje po tujem hmelju na hmeljskem trgu v Zalcu živahno. Za tuj hmelj boljše kakovosti so ponujali spekulant 55 K za 50 kg. V hmeljskih nasadih na Češkem so napravile hmeljske bolhe zelo veliko škodo. Nekateri hmeljski nasadi so skoro docela uničeni.

*** Prodaja vprežne živine.** Vprašajo nas: Nakupovalci graške vnovčevalnice in mesarji kar povprek kupujejo vso živino: klavno, vprežno in plemenito, da bo smel vsak kmet imeti vsaj dvojce voznih goved, da bo smel vsak kmet imeti vsaj dvojce raznih goved? Odgovor: Nakupovalci imajo naročeno, da morajo pri nakupu varovati poljedelske in živinorejske interese, to se pravi, pustiti bi morali živinorejsko živino, ki jo neobhodno potrebujejo za vprego pri lastnem gospodarstvu in za plemo.

*** Kaj se prašiču čudno zdi.** „Če je kdo umazan, pravijo: „To je prašič“ — osnaži se pa le z mojimi ščetinami.“

*** Redka poroka.** V Galsenkirchenu sta se poročila te dni ženin in nevesta, ki štejeta skupno 157 let. Ženin je star 82, nevesta pa 75 let.

Dopisi.

Maribor. Kakor izvemo, bo dobil mariborski okrajni zastop te dni drugo četrtino naročene bakrene galice in jo bo takoj razdelil. Gotovo pa ni, ali se bo vsa naročena množina sploh dobila ali ne. Priporočajo se torej, da vinogradniki skrbno varčujejo z galico.

Maribor. Tukajšnja kmetijska podružnica je na nedeljskem zborovanju sklenila nujno pozvati vlado, da posveti večjo skrb za dobavo bakrene galice, ker bo sicer naše vinogradništvo prehitro trpelo. Podružnica poziva tudi druge kmetijske podružnice, naj vložijo tozadevne prošnje na ministrstvo.

* **St. Peter** iz Maribora. Kdo je Knuplež Martin? Na tukajšnji župnijski urad je prišla dopisnica od Rud. križa na Dunaju, ki naznanja, da je bil nek Martin Knuplež, pešec 47. pešpolka dne 25. marca 1915 v Karpatih ujet. Star je 27 let. Zdrav je in biva v mestu Krasnojarsk v Sibiriji. Tam ga je obiskal odposlanec avstrijskega Rud. križa in govoril z njim. Pri nas ga ne pozna nikdo. Doma pa je v bližini Maribora. Kdor ga pozna, naj naznani to sorodnikom. — Umrl je dne 23. maja Janez Repina, kmet iz Kamensčaka, v 40. letu svoje dobe. Bolan je moral kot črnovojnik k vojakom, odkoder pa so ga zaradi bolezni odpustili. Sedaj pa je že med rajnimi. Za njim žaluje žena Treza roj. Rosker iz Ruperč in štirje nedorasli otroci. Naj v miru počiva.

* **Hoče.** Na polju in travnikih, v vrtu in vinogradih vse lepo kaže. Bog nas varuj kake nesreče in uime, potem smemo z mirnim srcem gledati v bodočnost! — V Frangeževi viničariji je umrl priden fant, ki je bil nekaj časa pri Orlih. Janez Veronik, star 17 let. Delal je svojim starišem veselje, ker je rad ubogal in ni hodil po slabih tovaršijah. Sošica mu je pretrgala nit mladega življenja in je umrl mirne smrti, udan v voljo božjo, dvakrat previden s sv. zakramenti. — V Šmiklavžu je preminula udova Marjeta Vizjak v 80. letu. Naj v miru počiva!

* **Hoče.** Pri kmečki hranilnici in posojilnici je še podpisal Gorinšek Janez iz Šmiklavža 2000 kron 4 avstrijskega vojnega posojila.

* **Jarenina.** Iz Jarenine se nam poroča, da je dne 27. maja ujetniški stražnik ustrelil ruskega ujetnika, ki je napadel svojo gospodinjico. Zadel ga je s puškinim strelom tako močno, da je na vozu, s katerim so ga peljali k zdravniku v St. Ilj, med potjo umrl. Pokopali so ga dne 28. maja na pokopališču v St. Ilju.

* **St. Ilj v Slov. gor.** V soboto, dne 27. maja, je v Muri utonil 20letni tovarniški delavec A. Černič, sin posestnika v Selnici ob Muri. Pri jezici sladkorske tovarne je Mura naplavila mrtvo žensko truplo. Černič je imel naročilo, da naj pomaga potegniti mrtvo truplo iz vode. Po nesreči pa mu je spodrsnilo in je padel v vrtinec, ki ga je požrl. Ponesrečenca niso našli. Bil je priden fant. — V nedeljo, dne 4. junija popoldne, ima tukajšnja kmetijska podružnica podučno zborovanje o prodaji živine pri Celcerju.

* **Marija Snežna Velki.** Pred dnevi je strela udarila na Drazenbergu na dveh krajih v hišo. Bila je huda nevihta s točo. Eca hiša je do tal pogorela, drugi pa samo streha in zivež.

* **Sv. Trojica v Slov. gor.** V soboto, dne 20. maja je umrla na Porčiču posestnica Matilda Dokl, rojena Ferenc v 50. letu svoje starosti. Bila je dobra krščanska mati in skrbna gospodinja. Po dolgi in močni bolezni sprevidena s sveto popotnico, je mirno v Gospodu zaspala. Rajna zapuščala štiri otroke in moža. Bog ji daj uživat sveti raj!

* **Sv. Lovrenc v Slov. gor.** Lani nas je grozna toča obiskala že 3. maja, letos pa grozno neurje s točo dne 23. maja. Vsled sirele so nastali obenem trije požari v fari: na Dragoviču, na Vodali in v Rotmanu.

* **Vareja pri Ptuj.** Črnovojnik Jurij Erlač, kmet v tukajšnji občini piše z bojišča, da je »Slov. Gospodar« slovenskim vojakom v fronti v veliko veselje. Vsak ga čita in posluša s posebno radostjo. Stari črnovojniki pridno pomagajo pri vsakem delu na fronti, samo da bi se grdi laški izdajalec prej premagal. Pozdrave pošljejo Jurij Erlač iz Vareje, Jožef Murko iz Ptuj, Andrej Merc iz Gruškovja, Jurij Soalič iz Žalca, Jožef Toličič iz Hoč, Ivan Gliha iz Ljubljane in Franc Folcuran.

* **Sv. Miklavž pri Ormožu.** Umrla je Marija Kaučič iz Gresursaka. Zapustila je dva nedorasla otroka svojim starišem. Mož je ujet na Ruskem. Režeju ne morejo naznaniti nesreče, ki ga je zadela doma.

* **Sv. Barbara v Halozah.** V tednu za »Rudeči križ« se je v župniji nabralo 54294 K, kar se je

odposlalo na pristojna mesta. Župnik Janez Vogrin je nabral za 4. vojno posojilo med župljani lepo svoto 133800 K, ki jo je odposlal raznim bankam. Ako se tej svoti prišteje znesek za 1. in 3. vojno posojilo 33.000 K, je župnik doslej položil 168.800 kron na altar avstrijske domovine! Solsko vodstvo je nabralo za 4. vojno posojilo 3000 K! Par stra k je podpisalo naravnost pri denarnih zavodih v Ptuj in Varazdinu svoto 14.700 K, tako, da so Barbačani doslej za vojna posojila podpisali svoto: 185700 K.

* **Žetale.** Tukaj je dne 19. maja zgorelo gospodarsko poslopje z hišo vred Simonu Čep, kateri je v vojni. Žena ni bila doma. Zgoreli so otroci 4 in pol leta stari fant in 6letna deklica. Kaj ne, da strašno! Malega otroka, starega 1 leto in pol se je komaj še rešilo, a druga dva sta bila že v ognju. Kako je nastal ogenj se ne ve; mogoče so zažgali sami otroci. Stariši pazite na otroke in skrivajte žveplenke.

* **Smarje.** Citalnica v Smarju priredi dva elitna koncerta: v soboto, dne 3. junija 1916 (začetek ob 7. uri zvečer) in v nedeljo, dne 4. junija 1916 (začetek ob 3. uri popoldan), v gostilni Ivana Habjana v Smarju, v vojne dobrodelne namene, s sodelovanjem priznanih godbenih umetnikov na lok, v soboto, dne 3. junija, g. Hugona Plhak, načelnika iz Sladkegore, in v nedeljo, dne 4. junija, g. Franca Serajnik, učitelja iz Središča. Koncertne točke na klavirju izvaja gđ. Marica Plhak, učiteljica iz Slivnice. Obkrajat gledališka predstava »Revdček Andrejček.« V odmoru slavnostno zabijanje žrebčev v brambni ščit.

* **Sv. Peter pod Sv. gorami.** Dne 16. maja je v Podkunspergom umrla dolge in mučne bolezni sprevidena s sv. zakramenti Mica Kravarič. Rajna je bila v 19. letu svoje starosti, vrlo krščansko dekle in članica Marijine družbe. Naj ti bo zemljica lahka!

* **Celje.** Tudi pri naši okrajni sodnji se je ustanovil pomožni odbor, kateri daje družinam vpoklicanih potrebne nasvete in pomoč, posebno glede vzdrževalnine.

* **Gornjigrad.** V nedeljo, dne 21. maja je Bralno društvo priredilo dve igri, katerih polovica čistega dobička se je poslalo za Rudeči križ. Predstavljali ste se igri »Vestalka«, igra iz rimskih časov in »Vojak Marko«, ali vse za vero, dom, ce sarja. Zadnjo igro nam je posodila podružnica Rudečega križa na Rečici. Med odmorji je prijaznosti igrala godba na lok, ki je jako pohvalno izvršila svojo nalogo. Nazadnje je cerkveni zbor zaključil prelepo slavnost z mogočno donečo cesarsko in domoljubno pesmijo. Lepo okrašena dvorana je bila nabito polna občinstva. »Kmečka hranilnica in posojilnica« je podpisala potem Zadrugazveze v Ljubljani 100.000 K 4. avstrijskega posojila.

* **Remšnik.** Naša župnija je dala 389 vojakov; kaj ne, lepo in častno število! Toda ali se bodo vrnil vsi? Marsikatero oko se je že posclizilo in se veliko solz bo preteklo, predno bodo zaceljene rane, ki jih je vsekala krvava vojska. Po uradnem poročilu je mrtvih iz naše fare 10 vojakov, pogrešanih 5, ujetih pa okrog 8—10. Odhokovanih je tudi več, med temi ognjičar Franc Kašman s srebrnim zaslužnim križcem s krono in Martin Jakob z malo srebrno svetinjo. — Zavedamo se velike dobe, v kateri živimo; zavedamo pa se tudi, da si v žalosti in stiski ne moremo sami pomagati; zato iščemo pomoči in tolažbe v molitvi, kar dokazuje 17 vojnih pobožnosti, ki smo jih opravili od začetka vojske pa do danes. Vsakokrat smo šli s procesijo zdaj k tej zdaj k oni romarski cerkvi, kjer je bil primeren nagovor in se brala sv. maša. Teh vojnih pobožnosti se je udeležilo veliko pobožnih vernikov. Združeni pred tabernakljem smo prosili in molili za našega presvitlega cesarja, za Avstrijo, za naše žive in padle vojake in prav posebno za slaven mir in zmago. Bog nas usliši!

* **Dolič.** Iz vrst slovenskih lesnih trgovcev in posestnikov je izginil mož milega značaja in ple menitega srca. V petek, dne 19. maja smo sprejeli k večnemu počitku g. Aleša Jastrobnik, veleposestnika in trgovca v Doliču. Krsto je blagoslovil in spreved vodil od hiše žalosti ob spremstvu vč. g. župnika Martina Ulčnika in č. g. kaplana Kosarja, njegov sin, c. in kr. vojni kurat, ki je k sreči prišel iz Galicije, kjer se je nahajal od začetka vojne. Najžalostnejše pa je bilo, da se njegovega lepega pogreba niso udeležili drugi njegovi sinovi, izmed katerih sta dva najbrž padla na bojišču, jeden pa se še bije proti izdajalskemu Italijanu. Ob grobu je izpregovoril č. g. Martin Kozar, kaplan iz St. Ilja pod Turjakom, par prisrčnih be-

sed v slovo. Za dragim rajnim žalujejo njegovi otroci, ki jim je bil dober oče in ki jih je dal vse izšolat, žaluje njegova žena in cela župnija, žalujejo njegovi prijatelji, ki jim je bil ljubezniv in dober svetovalec v vseh gospodarskih zadevah. Telesnim ostankom bodi emljica lahka, njegovi ple-menti duši pa svetila večna luč!

Zadnja poročila, došla v sredo, 31. maja.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 30. maja.

Uradno se razglasa:

Rusko bojišče.

Živahni artilerijski boji, zlasti na besarabski bojni črti in v Voliniji. Sicer nobenih posebnih dogodkov.

Italijansko bojišče.

Včeraj, dne 29. maja, je padla italijanska oklopna utrdba Punta Corbin. Zahodno od Arsiera so si izvojevale naše čete prehod čez reko Po-zino in so se polastile južnih obrežnih višin. — Stirje hudi italijanski napadi na našo postojanko južno od Bettale so bili odbiti. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 30. maja.

Francosko bojišče.

Južno od prostora pri gozdu Raben in Cumieres so nemške čete zavzele prednje postojanke med južnim vrhom »Mrtvega moža« in vasio Cumieres. Ujetih je 1313 Francozov. Dva napada na vas Cumieres odbita. Izhodno od Moze nemške čete s prodiranjem zboljšale novodobljeno črto v gozdu pri Thiaumontu.

Rusko bojišče.

Južno od Lipska so prodrl nemški oddelki proti Szezari in so uničili rusko postojanko.

Silovitost naših napadov.

V dolgem pismu z bojišča, ki ga je ponatisnil »Corriere della Sera«, piše neki Fraccaroli: Prišli smo do najhujšega trenutka naše vojske. Prejšnji dogodki so pravcata igrača v primeri s sedanji. Sovražnik nam ne da niti najkrajšega odmora. Doživljamo tukaj najgroznejše in najsilnejše dogodke, ki so se sploh odigrali v sedanji svetovni vojski. Avstriji izvršujejo napade z mostvom in s topovi s tako silo, ki slehernega spominja na Verdun. Sovražni napori so naravnost velikanški, kajti 2000 sovražnih topov bruha ogenj in smrt v naše vrste.

Nove čete stopajo na naši strani na gore brez odpočitka, brez miru. Te čete bi naj utrdile naše postojanke in napravile nove jeze proti sovražnemu valovju. Ti oddelki vedo, kam gredo, oni se tudi zavedajo slovesnosti tega trenutka, vedo pa tudi, kaj se od njih zahteva. Ti ljudje slišijo strašno pokanje v bližini stoječih sovražnih topov. Čim višje ko pridejo, tem hujše se razvija borba. Avstriji so pričeli sedanjo ofenzivo z ogromno napadalno strastjo. Njih artilerija je posebno strašna. Svoj napad so pričeli z ogromnimi silami. Mi vidimo v tej ofenzivi velikan-sko uporabo topov. Z velikim viharjem izstrelkov vseh kalibrov nas obsipavajo. In to gre neprestano z enako silo dalje. To je neizmern, divjajoč, nepolegljiv vihar. Vse skupaj je bobneči ogenj in sicer tako daleč, kakor vidi naše oko, s silo, srditostjo in vstrajnostjo, ki lahko spravi posameznika do obupa. In takemu viharnemu napadu proti našim naprej potisnjenim postojankam se naši trajno ne morejo ustavljati.

Tako sodijo Italijani o našem napadanju.

Italijani slavijo morilca.

V Florenci so z velikimi slovesnostmi odkrili bronasto spominsko ploščo v čast napadalcu na našega cesarja, Vilému Oberdanku.

Listnica uredništva.

Žena iz Velike Nedelje: Takih opisov v našm listu ne moremo objaviti. Pišite raje kaj drugega. — Dragonci ob Duje-stru: Hehal! Opisite raje novejšo dogodke, ker bi po ta dogodkov, ki so se odigrali pred letom in še prej, menda malokaj zanimal. Po-zdrave! — Juršinci: Imate spretno pero. Le v črkat kaj! — J. Vanda: Pesmi žal ne moremo sprejemati. — Stranice: Obrnite se na dunajski urad za iskanje po rešanih. Glejte notico v danšnjem »Gospodarju«. — Žena iz Gornje Radgona: O tej zadevi ne k-že več pisati. — Sv. Lovrenc nad Mariborom: Zelo lepo, a smo že imeli. Kaj drugo! — Velika Nedelja: Take pohvale ne spadajo v javnost. — Velenje: Obrnite se na okrajni pomožni od-bor pri c. kr. okrajni sodnji v Sošanju. — Prostovoljni strelci v Istri: Takih spisov ne priobčujemo. Pozdravi! — Več pisem s bo-jšč in drugega gradiva radi pomanjkanja prostora nismo mogli vvrstiti v list. Kar je za rabo, pride prihodnj.